

Slovo k povzbuzení na neděli 15. března 2026, na **4. neděli postní – A**
Biblická čtení: 1Sam 16,1b.6-7.10-13a; Ž 23; Ef 5,8-14; Jan 9,1-41

Milé sestry, milí bratři,

na čtvrtou neděli postní – **Laetare**, pojmenovanou podle vstupního verše mše svaté *Laetare, Jerusalem*, česky „Vesel se, Jeruzaléme“ – máme před sebou co tři roky evangelium o **uzdravení slepého od narození**. Může se číst dokonce každý rok, zvláště jsou-li v kostele ti, kteří se připravují na křest o blížících se Velikonocích.

Už raná církev totiž v tomto Ježíšově zázraku, tak plasticky popsaném evangelistou Janem, přečetla jakýsi **obraz procesu uvěření vrcholícího křtem (biřmováním a eucharistií)**. Jakýsi **prototyp cesty** ke křesťanské víře, která se v mnohém podobá **zázraku dání zraku slepému**. Zázraku, který zase není docela nepodobný **novému stvoření**. Podobně jako první člověk, Adam, byl „ze země vzatý“, tak i nová, vidoucí existence slepce povstává **z bláta**, které Ježíš bere do rukou, **z bláta a sliny**, z prachu země a vody. I **křest** člověka se děje vodou. A voda je v Janově evangeliu obrazem Ducha Božího.

Evangelista Jan dnešní Kristův zázrak představuje také jako **naplnění** starých Izaiášových **proroctví**: Že Mesiáš, až přijde, **navrátí slepým zrak**. A že ubozí slepí prozřou, zatímco ty, kteří si myslí, **že vidí**, a přitom ho pro své duchovní elitářství nerozpoznají, Mesiáš nechá v jejich **slepotě**. «Přišel jsem na tento svět soudit: aby ti, kdo nevidí, viděli, a kdo vidí, oslepli» říká Kristus v evangelistově podání sám.

Slepý od narození je uzdraven, zdánlivě vidoucí **farizeové** zůstávají ve své skutečné slepotě.

Dání či navrácení zraku je bezpochyby něco velkolepého. A jen slepý ví, jak moc. **Bez zraku** není možné vidět nic, ani tvary, ani barvy, ani krásu, ani nebezpečí, ani nic jiného. **Zrak** je **nejdůležitějším** ze všech tělesných smyslů. A v jistém smyslu i jakýmsi **shrnutím** i všech ostatních. Což se například odráží i ve způsobu, jak metaforicky používáme dvojici „**viditelné**“ versus „**neviditelné**“.

I **duchovní zrak** je jakýmsi **shrnutím** všech ostatních smyslů duše. Však tak nějak také používáme slovo „osvícený“. **Vnitřně vidoucí** je ten, který (všemi) svými duchovními smysly zakouší, co smyslům tělesným uniká, **vidí dál**. «Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné» zní veleznámý citát Saint-Exupéryho Malého prince.

A co našim tělesným smyslům často uniká, není nikdo menší než **Bůh sám**. Ten nejdůležitější, nejhlubší podstata a základ všeho...

Tělesnými smysly, očima těla **Boha** příliš vnímat ani **nemůžeme**. Dokážeme jimi možná vidět a číst jeho **stopu**, zakoušet **projevy** jeho dobroty a moci. Zažívat jeho nepochopitelnost. Jinak je tomu s naším **srdcem**, naší duší. Ta **je schopna** nějak vnímat i **neviditelné**. Respektive trochu vidět **za viditelné**, a tam vnímat **Boha**. Spíše však než rozumem, intelektem („čtením uvnitř“), svým vnitřním vhledem, **intuicí** („vstupem dovnitř“).

To je **zkušenost**, jež je v různých obměnách nějak společná všem **náboženstvím**: Že Boha lze vnímat především **srdcem** neboli **duší**.

Takové vnímání, byť těžko popsatelné, je právě **podobné vidění, zkušenosti světla**. Světla za vším a ve všem, v nás a zvláště nad námi. **Světla** na vše padajícího, vše pronikajícího, prostupujícího, vše osvětlujícího a ze všeho nějak vyzařujícího.

Proto v mnohých náboženstvích „**to Boží**“ je vnímáno jako **světlo**. Jako světlo, které ze všeho tajemně **září** a které především **prosvěcuje** temnoty světa, života i lidské duše, které **hřeje**.

Jako **křesťané** se odvažujeme **věřit**, že **Boží světlo** přišlo jedinečně na naši zem a do našich dějin v **Pánu Ježíšovi**, v jeho člověčenství. Že přišlo v Kristu, o němž vyznáváme, že je **odleskem** Boha-Otce, **paprskem** vycházejícím z Otce jako **Syn**.

Kdo se skutečně a setká s **Kristem**, dobrý nebo zlý, setkává se s **Božím světlem**. Má naději, že **jím** bude i **uchvácen**, že se jeho vnitřní smysly aspoň nějak **uzdraví**, **projasní**, otevřou **Neviditelnému**. Že bude moci vidět Boha, jak je to jen možné. Není proto divu, že už staří církevní otcové o uvěření rádi rozjímali jako o **procesu (vnitřního) osvětlení**.

Jak si však toto osvětlení, vnitřní světlo v praxi snad **představit**?

Nejprve možná jako jakousi **vnitřní radost**. Jako radost z víry, radost z Boha, ze vztahu s ním. Jako radost, kterou se celé nitro a díky němu i celý život člověka jakoby **projasní**.

Zadruhé jako **zkušenost nového** světla vrženého na všechno ostatní. Člověk cítí, že by snad díky **světlu víry** mohl snadněji **rozeznat** dobré od zlého, smysl od nesmyslu. **Dobro a láska** jsou **hřejivým** světlem, zatímco zlo a nenávist něčím temným, ledovým. Je-li Bůh sám světlem.

A zatřetí, že člověk najednou začne **za vším tušit**, respektive nějak vidět **cosi z Boha**. Ze všeho, krásného a dobrého, ale tajemně i z těžkého a bolavého – ne nepodobně jako se to stalo Mojžíšovi v hořícím keři – mu **zazáří Boží přítomnost**, tajemná **skutečnost**, že Bůh je s ním. Protože Bůh za vším a ve všem **skutečně je**, je dárce světla, energie všeho jsoucího.

Je to totiž v posledku **stále totéž Boží světlo**, které září jak z věcí, světa, z lidí, z našeho nitra, tak z Krista a jeho tajemných přítomností. To samé Boží světlo, jen s **jinou intenzitou**, možná i barvou. Proto **nemůže** být situace, kdy by náš vnitřní zrak (spolu s ostatními smysly naší duše) **nemohl** tajemně vidět (zakoušet) **Boha**. Pokud si ovšem nebudeme od začátku myslet, že vidíme vše správně a jasné, jak si mysleli ti **farizeové** z evangelia.

My lidé jsme všichni **od narození** nějak duchovně **slepí**. Někdo možná více, jiný méně. **Vidění** Boha a Božího světa proto není samozřejmostí, ale je **darem**. Navíc slepota, nevidění Boha, nemusí být jen od narození, může přijít i **později**, vidoucí může oslepnout.

Duchovní slepota **od narození** je důsledkem toho, co nazýváme dědičným hříchem, důsledkem lidské porušenosti. **Pozdější** oslepnutí může být důsledkem vlastních hříchů, nepoužívání očí duše, anebo vnějších jevů, okolností, zklamání či zranění, či čehokoli jiného. Může být zaviněná i nezaviněná. **O vidění Boha můžeme přijít**, jako se **o ně připravit**.

Ať je to jakkoli, všichni (stále nějak) **potřebujeme zázrak** uzdravení svého vnitřního **zraku**, dání vidění toho, co je za zrakem, dání aspoň nějakého vidění **Boha**. Stále opakovaně tento dar potřebujeme. Ale vlastně také zázrak, dar skutečného vidění **lidí**, svých bratří a sester, jejich potřeb, a celého **světa**, nejen jejich povrchu.

Milé sestry, milí bratři, než nějaký morální apel si možná z dnešního evangelia odnesme jakousi **touhu po vidění**. Touhu po **Božím světle**, po světle **víry** se vším, co k ní patří. Po **světle**, které dává vidět Boha, Boha v Kristu, Boha v druhých lidech a ve světě. Po světle, které je i světlem **lásky**, k Bohu, lidem a světu. Protože **Bůh je Lásky žár**.

A ničím a nikým – hlavně ne sebou samými, svou pýchou, svou domnělou jasnozrakostí – **se nenechme odradit** od touhy vidět stále **nově**, Boha, lidi a svět.

A chceme-li snad na závěr nějakou nepatrnou **praktickou** radu, možná chtějme programově více vidět, co je správně a dobře, protože v tom je Bůh nejvnímátnější. Nehledejme vždy jen to, co je špatné a zlé. Chtít srdcem vidět preferenčně dobro **pomáhá** k vidění Boha, k víře samotné, pomáhá k lásce a radosti ze života, k radosti z lásky...

A chceme-li snad ještě nějakou vizuální **inspiraci**, zkusme si třeba „vygooglit“ některé z vyobrazení **modlíciho se Krista** od El Greca, Domenika Theotokopoula, geniálního španělského malíře přelomu manýrismu a baroka. A podívejme se, jak namaloval **Ježíšovy oči**, zejména ve chvílích jeho **utrpení** či **úzkosti**: Jak se v nich odráží **Boží světlo**, které dává sílu nést i kříž. Možná i to chtěl El Greco svými obrazy sdělit...